

Cziczó Attila:

ZABA

tragikomédia

©2019

www.cziczo.hu

szereplők:

Bánóczi Róbert

Corthy Mira

Süle Rozália

Gálné Nagy Marianna

Vera

I. FELVONÁS

(Polgári lakás a Váci utca 40. harmadik emeltén. Kopottas bútorok. Az öreg enteriőrt megtöri egy-egy mai, modern eszköz, szanaszét heverve az asztalon, polcokon. Egy nagy asztal oldalt, mellette két vaskos, masszív faszék. A falon három hatalmas festmény, szürke árnyalatokkal, komor háttérrel, három fiatal lány egészalakos portréja. A képeken szereplő három lány szelleme áll egymás mellett, szemben velük Róbert, kezében kamerával.)

ROZÁLIA (körülnéz, majd belekezd) Süle Rozália néven születtem e világra a harminchármas esztendőben. Miután jóanyám megszült, felcseperedtem, reákerültem az ötforintos pénzérme hátuljára, majd férjhez adtak Hargitai Kázmér nevezetű férfiemberhez, aki engem jól elhagyott, mikor az ellenforradalmárok felforgatták a várost. (csend) Hogy baszná szemén a jóanyját az a faszláda!

MARIANNA Rozi!

ROZÁLIA Mit Rozizol, anyámadta?

MARIANNA Mégsem illik ezt!

ROZÁLIA Mit nem illik? Tudom én, mit illik, s mit nem illik. Az a pöcsömégér ezt érdemli, slusszpássz.

MARIANNA (durcásan) Nem is kerültél rá az ötforintosra.

ROZÁLIA Rajta voltam? Rajta. Ne vitázz velem, te kopoltyús csirke!

MARIANNA (halkan) De nem is.

MIRA (csend) Mikor reám nehezedett gennyes undora e világnak, akkoron jöttem rá önmagam megtapasztalásából, bizony: a kenyérharca felett az ember nemigen szívlelhet mást, mint ifjú éveinek emlékét. Bevallom, meggyűlöltem

a férfiszív bálványát, azt az önző amazont,
ki jómagam voltam fiatal, harmatos leány-
ként. Mert belőle lettem azzá, ki lettem.

ROZÁLIA Aki ezt megérti, annak benyalok hónaljsző-
ribe. Ki beszél így a magyart, Mira?

MIRA Nem vitatkozom. (csend) Túlontúl finom éle-
tet éltem.

MARIANNA Beszélhetek?

ROZÁLIA Végig nem hallgatom századszorra is ifjabb
Gál Gyula buzeránssá avanzsálást!

MARIANNA (sír)

MIRA Drágám, ne zokogj. Meséld el nékem, én meg-
hallgatlak, és higgyed, szívemből osztom
bánatodban!

MARIANNA (Rozáliának) De ha ez a komcsi banya még
egyszer kioktat, én olyant csinállok, hogy a
világ nem látott még... olyant.

ROZÁLIA Olyat. Maradjunk a helyes nyelvbeszédnél,
kicsikém. Olyat!

MIRA „Ő sok olyant tett, amit férfinak, becsüle-
tes embernek nem szabad tenni, és én mégsem
tudom őt gyűlölni.” (Rozáliának) Jókai Mór.

ROZÁLIA Oda ne pisáljak! Azt melyik némafilmecskéd-
ben hangzott el mindez?

MIRA (sértődötten) Szemtelen!

MARIANNA (artikulátlanul sír)

MIRA (hosszú csend után) Drágám, te nem vagy jól.

MARIANNA (morogva) Nem bírom...

ROZÁLIA Pepita Oroszlán.

(Mira és Rozália nevetnek.)

MARIANNA (Róbertnek) Róbert, én elmegyek. Bocsáss
meg, de ezt a társaságot én nem bírom elvi-
selni.

ROZÁLIA No, jól van, szájam befogva, mondjad a magadét! (csend) Bár az is tény, hogy a Pepita Oroszlánban kábult el férjrad a Bokros Péter baritonjától. Vagy a rúdjától.

MARIANNA (felzokog)

MIRA (csitítja) Hallgatunk, kedves. Ugye, Róbert? (szigorúan) Ugye, te gyönyörűséges Rozália?

ROZÁLIA (legyint)

MARIANNA (csend) Huszonhét évesen hagytam el ezt a lakást, nyolcvankettő nyarán. Aznap vettem át az IBUSZ irodában a hévízi szilveszteri utalványunkat. Emlékszem, Gyula a Kamerun-Lengyelország focimeccset nézte. Én megálltam mögötte, s azt mondtam: elmegyek, Gyula. Ő fel sem nézett. És én elmentem, de az ajtóban még megálltam, és nagyon csúnyát mondtam neki, olyan hosszan... De azt sem hallotta. Sohatöbbé nem láttam. Még a békéltető tárgyalásra sem mentem el.

MIRA (csend) Így volt, drágám?

MARIANNA Így.

ROZÁLIA Hévízre azért elmentél?

MARIANNA Soha... (sírva) Igen, elmentem...

ROZÁLIA Nagy hülye vagy te, lányom. (énekel Bokros Péter hangján) A hajnallal érkezem én is, szavaid ízét kóstolgom...

MARIANNA (felpattan) Elegem van! Elegem van! Elegem van!

MIRA Drágám, ne vedd szívedre! (Rozáliának) Mért kell minduntalan őrjöngővé tenned ezt a leányt?

ROZÁLIA Mi a problem? Tán már az is baj, ha Bokros Péter nótákat énekel az ember?

MIRA De hisz tudod... Lásd, miképpen hat reá!

ROZÁLIA (Mariannak) Gyere vissza, megállom eztán, nem bántlak.

MARIANNA (leül) Csak mondod.

MIRA Róbert! Úgy vélem, tematizáljuk inkább e mozgófénykép szerkezetét. Tán jobban ten-
nénk, ha mindnyájan ejtenénk négy vagy öt mondatot, és abból összeállna egy érthető filmfelvétel. (nincs válasz) Kezdem én? Hisz koromnál fogva is énreám száll a neki-
veselkedés kezdete.

ROZÁLIA Úgy e van ám!

MIRA Kezdek. (nagy levegőt vesz) Boldogságos idők voltak nékem azok, mikor kiléptem a penzió ajtaján, ótomobil várt reám, hogy száguldjon velem a filmgyárba, s én visszatekintettem a házra, ahol az a leányka élt, aki álmodozni tudott. Nem tudom, kitől örököltem despota hajlamomat, szüléim nem voltak sem ingerlékenyek, sem szeszélyesen követelőzők. Én lettem ilyen. Sajnálom már. Tán a tükör hibádzott, mikor előtte próbálgattam ki a mozdulatot, amivel megőrjítettem aztán a filmjeim rajongóit. Jórészt uraságokat. Kár volt azzá válnom, aki nem voltam e kedves falak között. Kár volt.

MARIANNA (felsír) Ez olyan szép.

ROZÁLIA (csend) Úgy a. (Mariannak) Mit mondtál neki?

MARIANNA (nem érti) Kinek?

ROZÁLIA Gyulának. Az ajtóból. Mikor elhagytad a buzeráns miatt.

MARIANNA Rondát.

ROZÁLIA De mit?

RÓBERT (leteszi a kamerát) Hagyjuk a fenébe a filmfelvételt! (miközben kimegy) Nem vesz ez semmit. Csak az üres szoba látszik, ti nem.

MIRA Mint a tükör, ugye?

MARIANNA Szellemnek nincs képe.

ROZÁLIA Mondhatom, szellemes vagy, kicsikém. (Róbert után) Hová mégy?

(Róbert kiment a szobából.)

MARIANNA Megint elrohant.

ROZÁLIA (feláll, mászkál) Ezt mi nem tartjuk itt.

MARIANNA De olyan nem lehet!

ROZÁLIA Miért ne lehetne? Elbaszódott gyerek ez, mi- nek rá pazarolni időt? Vesszen a bitangja!

MARIANNA Hiszen mi szeretjük Róbertet!

ROZÁLIA Szeretsz te mindenkit. Kurvafattya ez, csak nyavalyog, ahelyett, hogy mórrikálna!

MARIANNA De nem azért kerültünk a vászonra, hogy vi- gyázzunk a boldogságra?

MIRA Ugyan! Túlzol, drágám. Az öreg Bogyók meg- kedvelték lányságunkat, azért festették meg képünket.

ROZÁLIA Nem is azért, hogy megmentsük ezt a töketlen cseresznyeherét.

MIRA (elgondolkozik) Hm. Bár minden ember ment- hető. Úgy gondolom, inkább ne adjuk fel!

ROZÁLIA A lócsöcsét, azt ne!

MARIANNA (aggódva) Ha elmegy, mi lesz velünk?

(Kulcscsörgés. A három lány visszaroohan a festményekre. Ér- kezik Vera. Ledobja táskáját, majd magát is a székre. Az asztralról levesz egy almát a tálból, enni kezdi. Közben a festményeket nézi.)

VERA Mi van, barátnéim? Dögunalmas nap volt ez is, mi? (eszik) Házimozi megvolt? Róbert mo- zigépész ma mit vetített? (az asztralról el- vesz egy DVD tokot) Á, újra Harry és Sally volt műsoron. Gondolhattam volna! (a távirá-

nyitóval elindítja a filmet) És megint a közepénél állt le, ohne happy end. Tipikus. Miért nem sorozatot néztek inkább? (kikapcsolja, feláll) Robi, Robi, Robi, Bobby, Bobby-Robby... (kikiabál) Megjöttem!

(Nincs válasz. Vera pakolgatni kezd, miközben a festmények szellemi tekintetükkel követik minden mozdulatát. Bejön Robi, leül. Nem köszön, csak némán néz maga elé.)

VERA (csend) Jó napokat kívánok!
RÓBERT Hello.
VERA (csend) Látom, megint filmeztél.
RÓBERT Ma két éve.
VERA Mi?
RÓBERT Apu.
VERA (csend) Szomorú.

(A háttérben a szellemek szomorúan sóhajtanak. Róbert szúrós tekintettel hátranéz, hogy maradjanak csendben.)

MARIANNA (Róbertnek sűgva) Nem lát minket a Vera. Nem is hall.
VERA Újrakezdem a néptáncot.
RÓBERT (nem válaszol)
VERA Beiratkoztam egy senior csoportba.
RÓBERT (nem válaszol)
VERA Hetente kétszer járok majd. (csend) Kedden és csütörtökön este. (csend) 7-től 10-ig.
RÓBERT (nem válaszol)
VERA Mit mondasz?
RÓBERT Semmit. (csend) Nem volt felvételi?
VERA De volt. Egész jól ment. (táncolva énekel)
„Ej, a titkos szerelem titkosan kezdődik.
Ej, a titkos szerelem titkosan kezdődik.

Mégis utoljára kivilágosodik. Mégis utoljára kivilágosodik.”

RÓBERT Nagyszerű.

(Közben a szellemek is köréjük gyűltek, osonva, mintha fontos lenne, hogy meg ne hallja őket Vera.)

MARIANNA De szépen énekel!

ROZÁLIA Hamiskás volt. Meg ez a tipitopizás hozzá!

VERA Nem baj, ha nem tetszik. Rendelsz pizzát? Ma nem főznék.

RÓBERT (a szellemeknek) Muszáj ezt?

VERA Képzeld, muszáj! Fáradt vagyok. (csend) Mikor ettünk utoljára együtt?

RÓBERT Nem neked mondtam.

VERA (körülnéz) Szellemek járnak tán a házban?

RÓBERT (feláll)

VERA Robi! Nagyon sajnálom apukádat. Hidd el, támogatlak, mert át tudom érezni, mennyire hiányozhat. De ő már nincs. Te viszont vagy. Élj, kérlek! Csak egy kicsit. És fejezd be ezt a szellemes játékodat, mert én szó nélkül elfogadom, hogy a festményekkel dumálgatsz, de ha egy orvos látna, már begyógy-szerezve feküdnél valami budai pszichiátrián! (csend) Figyelsz rám?

RÓBERT Mindig rád figyelek.

VERA Ez nem igaz, te is tudod. (csend) Ezeréve nem vetted elő a vásznat. Én abba a csodálatos képzelőerejű srácba szerettem bele, aki mindent, de tényleg mindent elmondott a színekkel. Aztán eltűntek a színek. Észrevetted? Apád fekete-fehér képeit kezdted másolni. De miért? Miért lettél olyan, amilyen nem vagy? Szürke. Igen, ma már szürke vagy. Gondolom, még az alsógatyád is.

ROZÁLIA Az zöld.

VERA Elfogadom, hogy fáj neked. De már két éve! Nem sok ez kissé? Valami gyász világcsúcsot akarsz beállítani?

RÓBERT Nem tudom, hogy csak erről a két évről kellene-e beszélnünk. És nem másoltam.

VERA De. (csend) Haragban éltetek? Mert nem úgy emlékszem. Van valami, amiről nem tudok? Az a kiállítás a baj? Azt mondtad, nem zavar, hogy nem jött el.

RÓBERT Hagyjuk!

VERA Nem hagyhatjuk, Robi! A feleséged vagyok. Társak vagyunk. Ami a te bánatod, az az én bűm.

MARIANNA (a szellemeknek) De szépen mondta!

VERA Meddig akarsz a múltban élni, ha? (csend) 2012-ben vagyunk már. Amikor bezárt a Malév, a Compact Disco ment az Eurovízióra, Schmitt Pál kísértált a Sándor Palotából, Felix Baumgartner 39 km-es magasságból ugrott le, a spanyolok megint megnyerték az EB-t, Obama és Putyin újra elnök lett, Gyurta Dani végre megnyerte az Olimpiát, a marosvásárhelyi Bányavirág nyerte a pécsi színházi találkozót, s a filmben megjósoltakkal ellentétben nem lett világvége. Vágod? Stimmel? Tudod, ez mind történelem lesz lassan, te meg nem vagy képes kimozdulni abból a rohadt világodból, amiről azt sem tudom, melyik évben jár éppen.

RÓBERT Nincs világom. Kiürült. Nincs semmi. Nuku.

VERA Legalább beszélj róla!

RÓBERT Mit értenél belőle?

VERA Lehet, hogy nem mindent, de próbálkoznék.

RÓBERT Próbálkozni lehet. De az nem old meg semmit.

VERA Mondj már valamit apádról!

RÓBERT (csend) Mi bajod van velem?
VERA (csend) Semmi.
RÓBERT Dögunalmas vagyok. Ennyi.
VERA Inkább szánalmas. De, hogy lehervasszalak, nem tudsz felhúzni.
MARIANNA Engem már most felhúzott.
MIRA (énekel) „Ej, a titkos szerelem titkosan kezdődik. Ej, a titkos szerelem titkosan kezdődik.”
VERA (körülnéz, mintha hallana valamit)

(A szellemek is énekelnek Mirával, majd visszaroohannak a festményekre.)

RÓBERT (a szellemeknek) Maradjatok már csöndben!
VERA Figyu, elugrom a Marihoz. (elindul) Este valami... esetleg?
RÓBERT Ma nincs kedvem.
VERA Aha. Ma sincs.

(Vera elmegy.)

ROZÁLIA Hogy egy ilyen fingomadta, puhapöcsű, nyápicgúnárt én még nem láttam, az is biztos! Nem szégyelled magad?
RÓBERT Nincs kedvem most hozzátok.
MARIANNA (erőszakos kíváncsisággal) Mi a film vége?
MIRA A film vége mindig a happy end.
ROZÁLIA (gúnyosan) Mindég?
MIRA Úgy.
MARIANNA (Róbertnek) Ennek is?
RÓBERT Ennek is.

(Hosszú, kellemetlen csend.)

MIRA Édes bogaram, kérdeznék valamit.

RÓBERT (ingerülten) Igen?

MIRA Van néked célod e búskomorsággal? (színpad-
dian) Vesszen minden a pokol kurvanyába,
csak mert néked gyászod van? De nem ám jóapád
felé, hanem magad felé.

ROZÁLIA Elkúrtad, ezt Robikám, nem kicsit, nagyon!
(felröhög) Ezt nem tudom megunni, annyira
betalált nekem. (folytatja komoly hangon)
Nyilvánvalóan végig hazudtad az utolsó más-
fél-két évtizedet. Teljesen világos volt,
hogy amit ki nem mondtál, az sem volt igaz.
(röhög) Te, pemzlipöcs! Most siratod apádat?
Lekéstél róla.

MIRA Rozi, miért kell mindent elrontanod?

MARIANNA De tényleg mindent!

MIRA Róbert, engedd el, nincs már ő. Ami volt
köztetek, az csak volt. Elmúlt.

MARIANNA A múlt elmúlt.

ROZÁLIA De el ám!

RÓBERT Semmi nem volt közöttünk. (feláll, elindul)
Sosem tudom megbocsájtani magamnak, hogy...
Mindegy.

MIRA Dehogyan mindegy az!

RÓBERT Teljesen hiábavaló a képzelgés arról, hogy
megoldódhat ez a helyzet. Mert sosem fog.

MARIANNA De mi?

MIRA És így maradsz? Benne maradsz ebben a ke-
servben?

RÓBERT Szügyig.

ROZÁLIA Legalább beraknád a lánynak! Hát arra vá-
gyik, nem veszed észre?

MARIANNA Rozi!

ROZÁLIA Tudom, te is, szűzanyám, te is. De te már
lecsúsztál a baszásról, csöcsös!

MARIANNA Undorodom tőled.

ROZÁLIA Maradj már! (Róbertnek) Na?

MIRA Tán a test felfrissítése jót tenne a lelkednek is!

RÓBERT Erre nem mondok inkább semmit.

MIRA (ideges) Azt hiszed, nem látom, hogy feszül a magod? Annyit húzogatsz, hogy már kacagni sincs erőnk, úgy eluntuk! Ne játszd nékem a vezeklő papot, mert nem vagy az.

ROZÁLIA Mira babám, ezt megmondtad ám!

RÓBERT Bocsáss meg, Marianna, a másik kettő mocskosszájú helyett is. Fogalmatok sincs semmiről. Meddig...?

ROZÁLIA (belefojtja a szót) Mink már örökké itt maradunk. Fel vagyunk kenve a vászonra, innen mi el nem takarodunk. Nagyapád engem festett meg. Dédapád a Mirát. Apád pedig a Mariannt. Hogy miért? Ki tudja azt? De jól tették. Mert lám, van, ki megmondja annak a bebúsult fejednek, mi is a bajod. Ugye?

MIRA Róbert, keresd meg a választ, mért is keseregsz jóapádon! Akkor lelsz megnyugvásra.

MARIANNA Jó ember volt, hidd el! Nekem udvarolt is.

ROZÁLIA (csodálkozva) A Bogyó?

MARIANNA Ne bogyózd egyfolytában! Volt neki rendes neve is.

ROZÁLIA Aztán mi?

MARIANNA Geri.

ROZÁLIA Milyen név az már?

MARIANNA Gergely.

RÓBERT (ordít) Hagyjatok már békén! Apám egy rohadék volt. Magamra hagyott, sőt, ahol csak tehetett, keresztbe is tett nekem. Az összes, de tényleg az összes faszságomat neki köszönhetem. Nem volt apa, sohasem volt.

MIRA (csend) Tán lehet, hogy még sincs igazad. Hiszen jóapád sokat mesélt arról, mikor még vékonyka hangodon nevetgélte veled.

ROZÁLIA Így van.
RÓBERT Rég volt.
MARIANNA De öregen is csak rólad mesélt.
RÓBERT Kinek? Nektek? Sokat érek vele. Hozzám miért
nem szólt?
ROZÁLIA Mert nem hagytad.
MIRA Sosem kerested.
RÓBERT Nekem kellett volna keresnem? Ugyan, ne vic-
celjetekek már!
MARIANNA Miért, csak a szülőnek feladata a gyereke
után koslatni?
RÓBERT Képzeld el, igen. Ha már megcsinált, akkor...
(legyint) Tök mindegy.
MIRA Felnevelt-e? Fel. Ember lettél, művész let-
tél, házas férfiember lettél? Az.
RÓBERT Sosem érdekelte, mit is festek. Semmit sem
tudott a munkáimról. A kurva színeimet is
utálta. Mindent utált, ami én voltam.
ROZÁLIA Annak örülj inkább, te pöcs! Azokat nevezed
te képeknek? A maszataidat?
RÓBERT Nem megyek bele egy művészesztétikai vitába.
ROZÁLIA Abba nem is kell. Apád tudott, te meg nem.
Tanítani próbált csak a maga módján. És ezért
köpködsz rá? Ugyan!
RÓBERT Ki mondja meg, hogy jobb volt nálam? Ki?
MIRA Hogy is mondjam... Olyan emberi vagy néha, Ró-
bert.

(Róbert elrohan.)

MIRA Mily érzékeny lélek!
ROZÁLIA Megyünk? Maradunk?
MIRA (átnéz a falon) Ideges ez a Róbertünk. Ci-
gerettázik a gangon. Oda nem szívesen járok.
MARIANNA (csend) Tényleg... szokta... húzogatni?

ROZÁLIA (felröhög) Ez? Megállás nélkül. Mintha az élete múlna rajta.

MARIANNA Fúj!

ROZÁLIA Ne fújojjál! Ne fújojjál! Mit gondolsz, miért nem hívunk leselkedni? Te szűzkirálynő!

MIRA Ne bántsad folyton!

MARIANNA (sír) Mindig bánt.

ROZÁLIA Miért beszélnek neked faszozásról, hiszen úgy feszül a szellem méhed, majd kipattan! Csak megkíméllek a vágyak burjánzásától.

MARIANNA Nem is igaz.

MIRA Mily furán hangzék szájadból a burjánzás szavunk.

ROZÁLIA Úgy a. (csend) Mit tegyünk?

MIRA Várunk.

ROZÁLIA Arra már bizton nem, hogy a drága Gálné Nagy Marianna talál magának egy másik kandúrt. Egy igazi olimpikont.

MARIANNA (felsír) Gyula is igazi volt!

MIRA (csitítja őket) Az a kommenista maneken fejed olyan makacs tud lenni, Rozi!

(A szellemekek visszamásznak a képekbe. Mozdulatlanul állnak, mert érkezik Vera.)

VERA (levágja magát a székre) Merre vagy?

MIRA (nevetve) Cigarettezik a gangon.

MARIANNA Csend már!

ROZÁLIA Mondhatod, úgysem hallja.

MIRA Hátha egyszer!

MARIANNA Nem is vagyok szűzkirálynő.

ROZÁLIA Nem tudsz túllépni a témán? Hány férfi bújt az ágyadba? Hány?

MARIANNA (hazudik) Sok.

MIRA (Rozáliával nevetnek) Egy sem, édes bogaram. Egyetlen egy sem.

MARIANNA Csak a Gyula. (sír) Mert mindig őt szerettem.

ROZÁLIA Jobb is, hogy csupán negyvenhét esztendőért éljél meg, nem kellett legalább a keserűvedben fuldokolnod. Rokonlelkek vagytok ezzel a töketlen Robival, az is biztos ám!

MARIANNA A bánatomba haltam bele.

VERA Robi! Van itthon ropi? (nevet, a szellemek is) Róbert Gida, megjött Malackád.

RÓBERT (jön be) Megjöttél? Megyek aludni.

VERA (nevetve) Nyolckor?

RÓBERT Álmos vagyok.

VERA Aha.

RÓBERT (csend) Jó éjszakát! (elindul)

VERA Tudom, hogy szemétség pont az apád halálának napján előhozakodnom veled, de most lett elegendem!

RÓBERT (kérdőn néz rá)

VERA Belőled lett elegendem.

RÓBERT (gúnyos mosollyal leül)

ROZÁLIA (súgva) Jól csinálja. Jól taktikázik.

MARIANNA (súgva) De melyikük?

RÓBERT (Rozáliának) Lehetne, hogy csöndben maradsz?

VERA (nézi a festményeket) Elhallgattak?

RÓBERT El.

VERA (nevetve) Tudom, hogy miért csinálod, de nem megyek bele a játékodba.

RÓBERT Akkor ne menj! (csend) Végeztünk?

VERA Róbert, ne szórakozz velem!

ROZÁLIA (Róbert mögül súgva) Miért nem vágod pofán?

MIRA Ugyan, drágám!

RÓBERT (a szellemeknek) Lehetne, hogy...?

VERA Nem lehetne!

RÓBERT Nem neked mondtam... mindegy.

ROZÁLIA Picsánkodik csak itt nekem.

VERA Tudatosan ki akarsz készíteni. Nem hagyom, és vigyorgok is hozzá, de nagyon nehéz. Csinálj valamit, kérlek! Vedd elő az ecseteidet, a vásznaidat! Amikor beléd szerettem, te szárnyaltál. Most pedig szárnyaszegett, undok kis féreg vagy. Nagyon szeretlek, nem akarom, hogy ilyen maradj!

RÓBERT (sóhajt)

VERA (megfogja a kezét) Miért nem akarod, hogy boldogok legyünk ebben a lakásban? Itt nőtél fel. A Váci utca 40. a boldogság szigete, miért akarsz siralomházat csinálni belőle?

RÓBERT (feláll) Nem volt az boldogság, de... (legyint) Hagyjuk!

VERA Egy mondatot nem vagy képes befejezni! Kezeljél emberként, társként, kérlek!

RÓBERT Levegőzöm egyet.

(Róbert elrohan.)

VERA Kurva jó.

(Vera is kimegy a másik szobába.)

MIRA Ezekből sem lesz más, csak olyan, mint mi.

MARIANNA Szellem?

MIRA (gondterhelten bólint)

ROZÁLIA Szép kis társaságot kaptam! Élő is halott is nyavalyog csak. Hová tart ez a világ?

MARIANNA Nem hagyhatjuk, hogy ez a... ez a gonosz némbertönkre tegye a mi Robinkat!

ROZÁLIA Gonosz némbert? Mondd már ki végre, hogy ez a piccsa!

MARIANNA Én nem tudok csúnyán beszélni.

ROZÁLIA Gratulálok, szentfazekam!

MIRA Mért a Verát bántjuk? Mért?

ROZÁLIA Akkor kit?
MARIANNA Kit?
MIRA Együtt csinálják.
ROZÁLIA De mit, anyám?
MIRA Azt, amit mi is. Elrontják, mit el lehet rontani.
ROZÁLIA Ja. (csend) Marianna, kishúgom, megyünk betenni a gonosz néembernek a negyediken?
MARIANNA Nincs most kedvem kísérteni.
ROZÁLIA Jaaa, hejszen mi mást tehetnél? A szellem az szellemkedik. Pont és sasszé.
MARIANNA (beleegyezően) Jól van, de sikongatásig ne jussunk el! Olyan hangja van neki, mint körömnök az iskolai táblán.
ROZÁLIA (indulnak) Tényleg udvarolt a Bogyó?
MARIANNA Csak egy kólát ittunk a Duna parton.
ROZÁLIA De mikor?
MARIANNA Mikor a Gyulát elhagytam.
ROZÁLIA És megfestett?
MARIANNA Csak halálom után.
ROZÁLIA Az is egy kurvapecér.

(Kimennek. Jön vissza Róbert.)

RÓBERT (leül) Mira néne, hogy legyen?
MIRA Tudom is én?
RÓBERT Tudod te azt, nagyon is tudod.
MIRA A te nőd affektál, Róbert. Nékem közöm hozzá nincsen. Semmi.
RÓBERT Bár nekem se lenne már!
MIRA Kihalt tán a szerelem tüze?
RÓBERT Volt egyáltalán?
MIRA (leül) Róbert, igen kedveled túldramatizálni a problémáidat...
RÓBERT Hadd kérdezzem már meg: hogy tudsz te leülni?

MIRA (nem érti) Behajtom térdeimet, alfelem le-
helyezem a székre. Úgy.

RÓBERT A szellemek nem gázok vagy mik? Áttetszők?

MIRA Igaza van szívszerelmednek, festikélned kel-
lene inkább! Sok gyagyás mozgóképet nézel,
azt feladod saját józaneszed használatát.
Milyen szabályzat írja elő, miként viselked-
jenek a szellemek? A Patrick Swayze szabá-
lyai tán? Oh, be gyönyörű az az ember! Éltem
volna az idejében, biztosan...

RÓBERT Milyen szellemek vagytok ti? Pofáztok, mász-
káltok, tévét néztek, leültök a székre! Még
jó, hogy udvarlót nem hoztok fel!

MIRA Róbert, tegyük félre a filozofálgatást! Me-
sélek néked, hallgasd meg!

RÓBERT (legyint)

MIRA A Tavaszi vihar volt az én első mozifilmem,
volt abban egy kedves filmszerepem, Adri-
enne. Nem voltam már ifjú, huszonhetedik
esztendőmbe léptem akkortájt, mégis leány-
kának éreztem magamat. Alfréd úr, ki a mozit
rendezte, kapkodós, ideges férfiú volt,
gyakran akadt így felesidóm, mikoron ár-
nyékba bújva iszogattam magányosan. Boldog-
ságnak hittem azt az időt, hiszen éppen film-
sztár és feleség lettem, Bornemissza Kálmán
hitvесе, mégis szorongást éreztem lelkemben.
A filmbéli gyermeket játszó kicsi színéske
igen szabadszájú, őszinte legényke volt,
mindég rám lelt, elbújni előle nem tudtam.
Akkor is, mikor kétségeimben elmerülve iszo-
gattam az árnyékban, odajött hozzám ez a
kisdíák. Kifaggatott, miért is vagyok bús-
komor. Elmondta, hiszen gyermek volt, mit
tudta volna ő, milyen kín nékem azzal a vén-
emberrel ágyba bújni, megcsókolni, kérges,

öreg kezét kezembe fogni. Ám tévedtem, mert a kis gézengúz, a Bogyóka mindent tudott a baszásról - így mondta nékem. Meghökkenésemet komoly, férfias nézéssel akasztotta meg: színésznéni, hagyja el azt a pénzeszsákokat e minutumban, vagy várja ki, míg belehal öregségébe, s aztán tegye zsebre az örökségét! Ezt mondta Bogyóka. Utóbbi választottam. (csend) Az a csöppség Bánóczi Bogyó volt, a te dédapád. Tudtok ti okos gondolatokkal előrukkolni. Most sem féltetek.

RÓBERT

(csend) A dédpapa színész volt?

MIRA

(legyint) Epizód.

RÓBERT

Ezt nem tudtam.

MIRA

Aztán művész lett ő, festőművész.

RÓBERT

A Bánóczi átok.

MIRA

Meg is festett később öreg magányában. Szép emléke lehettem! De mindegy is... Ám megütötte az elébb egy mondat a fülem. Vera arról beszélt, hogy szüleid mekkora boldogságban éltetek ebben a házban. Így volt?

RÓBERT

Nem emlékszem. Anyám jókat főzött, apu festett a szobájában, én meg játszottam vagy tévéztem. Aztán eltelt. Anyu meghalt, apu maradt itt egyedül, én sohatöbbet nem jöttem vissza.

MIRA

(sejtelmesen) Így volt.

RÓBERT

Ja, így.

MIRA

Boldogok voltak. Ebben a lakásban mindenki boldog volt ifjan. S most visszajöttél, hogy felborítsd a rendet?

RÓBERT

Ez valami szabály? Aki ide befészkel, annak fülig érjen a szája?

MIRA

Benned van, hidd el!

RÓBERT

(csend) Apuék miért festettek meg titeket?

RÓBERT Annyira tele van a tököm veletek! Egyszer ez a jó, másszor az a jó. El kellene végre dönteni a stratégiát, ki mellett is álltok! (elrohan)

ROZÁLIA Puhapöcs.

MIRA Vívódik csupán. A lelkét építi újra.

ROZÁLIA Van neki?

MARIANNA Apjameghalt, anyjasincsmár, árvagyerek, mintkisujjam, feldolgozva, nincsamúltja, bezzegvera, aszerelem, jólmegunta, merta-szíve, megszakadva, összetörve, konfliktusból, konfliktusba, menekülne, denincshova, rosszakává, rosszakóla, melegvízsincs, szárazélet, összacsapnak, fejefölött, töketele, idegbeteg, felvanbaszva, odabaszna, jólbebaszna, verátbaszna, verátbaszna, megnyugodna, deavera, hisztisrinya, mindennőből, elegevan, nemiscsoda, nemiscsoda, szegényrobi, róbertgida, kicsibogyó, úgysajnálom, szívemszakad, ticsaknéztek, azértvagyunk, hogységítsünk, mivanittmár, mivanittmár? (csend) Mi van itt már?

MIRA (elismerően) Drágám!

ROZÁLIA (Mariannak) Ej, de baszakodós lettél, mi-anyám!

MARIANNA Pedig nem szoktam.

ROZÁLIA (csend) Ifjabb Gál Gyulának is ezt mondtad?

MARIANNA Ezt.

ROZÁLIA Melyiket?

MARIANNA Mindet.

ROZÁLIA Ahány van?

MARIANNA Annyit.

MIRA És a mondókádat hol tanultad?

MARIANNA Kitaláltam.

ROZÁLIA Te?

MARIANNA Gyulával mindig ezt játszottuk. Amikor itt éltünk. (csend) Reggel kinyitottam a szemem, bebújtam a kuckóba, a karjával átölelt, magához húzott. És elkezdte... Marianna, kicsibogár, felébredtél, hozzám bújtál... Olyan boldog voltam itt, a Váci utca 40-ben!

MIRA Itt mindenki boldog volt.

ROZÁLIA (ránéznek) Fosom le a romantikázást! Utáltam itt lakni.

MARIANNA (felkiált) Nem is igaz!

ROZÁLIA (közel hajol) Mondóka? Kuckó? Aztán a lompost berakta-e? Vagy tartogatta inkább a Bokros Péternek?

MARIANNA Nem hagyom, hogy megríkass! Mert tudom, hogy itt te is boldog voltál.

MIRA Itt mindenki boldog volt.

ROZÁLIA Az ám a plebános nagy fasza, az! Hú, de utálok én ezt a szót: boldogság! Ez a Róbert is csak szenved az életét. Én is csak szenvedtem. Nekem ne mondja meg senki, hol voltam boldog vagy boldogtalan!

MARIANNA Szenvedtél? Te képmutató kommunista szépségideál! Többre tartottad az emberek rajongását, mint a szerelmed szerelmét. Azért vagy ilyen gonosz, mert el... elbasztad te is, ahogy mindegyünk!

ROZÁLIA Majd én eldöntöm, mitől lettem olyan, ami! Engem nem kell kioktatni az életemből! Értve vagyok?

(Nyílik az ajtó, érkezik Vera. Szexin felöltözve, magassarkóban, kisminkelve. Kéjesen leül a székre. Próbál pózolni, úgy várja Róbertet, aki kicsivel később meg is érkezik. Róbert megáll a szoba közepén, és a mennyezetet nézi.)

VERA (csend) Mondj már valamit! (csend) Nem hiszem el... Most tényleg ezt csinálod? (kéjesen) Naaa, léccciiii...

RÓBERT (csend) Ez nem egy filmben volt?

VERA Mi?

RÓBERT Ez a mondat.

VERA Milyen mondat?

RÓBERT (hallgat)

VERA Hm?

RÓBERT Amit mondtál. És ahogy mondtad.

VERA Aha.

RÓBERT (csend) És a mozdulat is.

VERA (viccesen) Told fel magadnak az összes filmedet! Hülye...

RÓBERT Milyen formátumra gondolsz?

VERA Mi... mire?

RÓBERT DVD, VHS, pendrive...?

VERA (utánozza Robi hanglejtését) Tudod mit mondok? Az összes nagyívű, világmegváltó, korszakalkotó gyagyás filmedet sohasem nézed végig. Mindig megvárod, amíg szarban úszkálnak a szerencsétlen filmhőseid, s paff, lekapcsolod a boldog történetlezárás előtt. (felnevet) Mindet.

RÓBERT (néz valamit)

VERA (csend) Nézzük csak a moziműsorodat! (válogat a DVD-k között) Az Alphaville, a Harry és Sally, a Tizenkét év rabszolgaság, a Ghost, az Interstellar, a... a... Na jó, a Thelma és Louise-t biztos végig nézted. (kedvesen) Mi van?

RÓBERT (nézi a szobát) Egyszer voltam itt anyám halála után, amikor apu egyedül maradt. Egyszer.

VERA (elkomorul) Igen. szomorú. Tudom... Ne haragudj!

RÓBERT Palacsintát sütött, s bejött ide a serpenyővel, hogy megmutassa, mit tud.

VERA (csend) És?

RÓBERT (a mennyezetre mutat)

VERA Mi van?

RÓBERT Ott van még a nyoma.

VERA Minek?

RÓBERT A palacsintának.

VERA (felnevet)

RÓBERT A Ghost-ot sohasem szerettem.

VERA (nevetve) Azt senki sem. De tök mindegy.

RÓBERT Nem, Vera, nem mindegy. Többször kellett volna jönnöm apuhoz. Nem csak akkor, egyszer, amikor megpróbált palacsintával lekenyerezni. Semmit nem beszéltünk meg. Nem beszéltünk ki. (csend) Nem beszéltünk.

VERA De olyan boldog gyerekkorod volt! Mindig azt mesélted.

RÓBERT Kár volt felnőni ezek szerint.

VERA Mindenből csakis-csakis-csakis a fost akarod kilapátolni?

RÓBERT (leül) Mit csináljak?

VERA (csend) Nem tudom.

RÓBERT Hallgatlak.

VERA Kéne talán dugni egyet? (kacér) Hm?

RÓBERT (feláll, elindul)

VERA Aha, fasza, megint elmész.

RÓBERT (megáll)

VERA Megint elmész... (felröhög) Megint... elmész...

RÓBERT Vera, gondolom te is érzed, hogy nem vagy vicces.

VERA (nagyon röhög)

RÓBERT Egyáltalán nem.

VERA (összeszedi magát) Ül le, kérlek!

RÓBERT (körülnéz)

VERA Lehet, hogy átköltöztek a 42-be! Hm?

RÓBERT Tessék?
VERA A szellemspinék. Tudod, a suttogók!
RÓBERT Nem vagyok vicces kedvemben. (Vera kuncog)
Legyél egy percre komoly, kérlek!
VERA Jó.

(Néma csendben ülnek egymással szemben. Majd Vera halkan sóhajtozni kezd; előadja Meg Ryan orgazmus-jelenetét a Harry és Sally című filmből. A végén mosolyogva egy ropit nyom a szájába, és bájosan rágcsálja.)

RÓBERT Értem. (felpattan, és kirohan)
VERA (csend után ingerülten) Igen, ez is én vagyok! Csak rohadtul elfelejtetted! Rohadtul elfelejtettél! Rohadtul nem leszel sohasem Harry! Rohadtul nem fogsz hozzám rohanni Szilveszterkor, mert kurvára itt hagylak! Itt hagylak egyedül. Egyedül..

(Vera leroskad a földre.)

MARIANNA (súgva) Az a vége? Hogy Szilveszterkor rohan a Harry a Sallyhez?
MIRA (csitítja)

(Róbert jön vissza egy bőrönddel.)

RÓBERT Csomagolj!
VERA (nem érti) Mi van?
RÓBERT Elköltözünk. Ha újra a régi Robidat akarod, akkor elmegyünk innen baromi messzire.
VERA De miért?
RÓBERT Mert ez a megoldás.

szünet

II. FELVONÁS

(Polgári lakás a Váci utca 40. harmadik emeltén. A képeken szereplő három lány hangosan zokog. Ám hirtelen elhallgatnak. Kulcscsörgés. Vera lép be a szobába. Lassan végigsétál a szobán, majd megáll a három festmény előtt.)

VERA (szomorúan) Mindent el kell dobni. Mindent.
Ugye, Robi?

ROZÁLIA (halkan) Itt vagyunk.

VERA (oda sem néz) Tudom.

MARIANNA (meglepődve) Tudod?

MIRA Tudja.

VERA Ti is költözhettek.

MARIANNA Tudsz rólunk?

VERA Aha.

ROZÁLIA És?

VERA Mi és?

ROZÁLIA Nem félsz?

VERA Nem.

MIRA Mindig láttál bennünket?

VERA Nem. Csak most.

ROZÁLIA És nem félsz?

VERA Mondtam, hogy nem.

MARIANNA De miért nem?

VERA (rájuk néz) Nem tudom. Annyira pipa vagyok!

ROZÁLIA (csend) Mi lesz?

VERA Segítetek nekem.

MARIANNA Mi segítünk?

MIRA Nem akarsz innen elmenni, ugye?

VERA Itt akarok maradni. De nagyon!

MIRA (a szellemeknek) Mondtam, hogy nem Róbert a mi feladatunk.

ROZÁLIA Hanem a Vera? Nem értek én semmit.

MARIANNA

Hét évvel ezelőtt... igen... hét évvel ezelőtt történt, 2005-ben, hogy az öreg Bánóczi Bogyó megfestette a harmadik lányt... igen, így volt... megfestette a harmadik lányt, aki itt élt hajdanán... akkor élt itt, mikor még ifjú lány volt... és boldog... így történt... Bánóczi Bogyó megfestette a harmadik lányt, aki érezte a létet a vászonra felfestve... de még nem élte szellem életét... nem élhette szellem életét, mert a vászonra megfestve nézett körül... és onnan nézett le a világra... és két évvel ezelőtt történt, hogy Bánóczi Bogyó, az öreg festő belehalt a magányába... a magányba halt bele, amiben élt... és két évvel ezelőtt, amikor az öreg Bánóczi Bogyó belehalt a magányba, megérkezett a Kisbogyó, a Bánóczi Róbert... aki az apja fia volt... aki az apja elduzzogott fia volt... és eljött a Bánóczi Róbert, a Kisbogyó... és övé lett a lakás... ahol a három leány a vászonra festve őrizte a boldogságot... mert a harmadik lány is kilépett akkor a világba... és szelleméletét megkezdte... mert a lakásba lépett a Bánóczi Róbert, a Kisbogyó... mert övé lett a megörökölt lakás... és vele jött... vele jött... (összeecsapja kezeit) Uramatyám, a Vera jött vele.

ROZÁLIA

Az a pöcsömadta! Én tényleg aszítottam, hogy reája vigyázunk.

MIRA

Reájuk.

VERA

Úgy tűnik.

ROZÁLIA

(Mariannak) Azért szépen összefoglaltad a történéseket.

MARIANNA

(elpirul) Köszönöm. Kedves vagy. (lelkesen) De mondókában is tudnám...

ROZÁLIA Elég a rinya, barátosném! Jó volt így. Elég is volt.

VERA És most?

ROZÁLIA Mi most?

VERA Hogy legyen? Nem tudom, emlékeztek-e még, de Robi elhúzott innen. Bőröndöstől.

MIRA Ugyan!

MARIANNA Mi az, hogy ugyan! Keményfejű fiú.

ROZÁLIA (nevet) Keményfejű, hahaha. Egy cseresznyehere az, nem keményfejű.

MIRA Barátnéim, nekünk most első s legfontosabb célunk Verát és Róbertet megtartani ebben a lakásban.

ROZÁLIA A Váci utca 40-ben.

MARIANNA Hiszen mi másért is éledtünk fel szellemként?

MIRA Itt éltünk boldogan. Csak itt.

VERA (csend) Amúgy hogy van ez?

MARIANNA Mi?

VERA Ez az egész... a létezésetek.

MIRA Oh, ti élők! Ami nem a földi léthez köthető, az mind megkérdőjelezendő, ugye?

VERA Valahogy nem ilyennek képzelném a szellemeiket.

ROZÁLIA Na ez is kezdi!

MARIANNA Mert ezek a mai modern kütyük mindent elrontanak.

ROZÁLIA A kényelem. A semmittevés. Az.

MIRA (Verának) Kedvesem, a szellemlétre nincsenek szabályozások. Hol így van, hol úgy. Mindenkinek megvan a maga képzelete. Mi csak belépünk abba a világba, amit te vágysz.

VERA De én nem vágytam rátok. (felnevet) Pont rátok nem.

MIRA De Róbertre igen. Ugye?

ROZÁLIA Hogy tudtál nyalakodni vele!

VERA Fúj! Ti mindenhova belestetek?
MIRA Mit tegyünk?
VERA Azért elég bizarr egy helyzet ez. Egyáltalán, a valóságban vagyok? Vagy csak álmodom?
ROZÁLIA Valóság ez, ne remegj!
MARIANNA De hogy legyen?

(A szellemek összenéznek, nem igazán tudnak mit mondani.)

ROZÁLIA (csend után Verának) Néptáncolsz még?
VERA Aha.
ROZÁLIA Nem nagyon megy, ugye?
MIRA (hirtelen) Az apját kell megoldani!
ROZÁLIA A Bogyót. Úgy is van.
MARIANNA Szép férfi volt...
ROZÁLIA Cunám, szállj le közénk végre!

(Lépések, jön Róbert. A szellemek visszarohannak a képekre, Verát Mira rejti el maga mögé. Róbert leül. Észreveszi a festményeket. Feláll, nézi őket. Gyanús neki Mira képe, mintha valaki elrejtőzne a lány mögött!)

RÓBERT Veletek mi lesz?

(A szellemek nem válaszolnak, mozdulatlanul néznek.)

RÓBERT Mi van? (nincs válasz) Duzzogtok? (nincs válasz) Azt ne mondjátok, hogy számít valamit, ha elmegyünk innen! (nincs válasz) Most szórakoztok? (elbizonytalanodik) Hahó! (elhiszi, hogy már nem tud kommunikálni velük) Ne csináljátok már! Szórakoztok? (ordít) Beszéljetelek hozzám!
MARIANNA (nem bírja tovább) Egy pizok vagy, Róbert.
ROZÁLIA Kurvafattya ez, ahogy megmondtam. Ne állj vele szóba, nem érdemli meg!

RÓBERT Jobb lesz, ha elmegyünk.

MARIANNA Nem lesz jobb!

RÓBERT Mert?

MARIANNA Mert mi is elmentünk. És... És... Tudod jól!

RÓBERT (legyint) Mindegy.

ROZÁLIA El ne kezdjél csapkodni megint! Annak már vége van! Ugye, Mira?

MIRA (nem mozdul)

ROZÁLIA (eszmél) Hupsz, persze... (Róbertnek) Mira már nem jön vissza. Ketten maradtunk neked.

RÓBERT Miért nem?

ROZÁLIA (hazudni akar) Mert... csak. Megutálta a bűdös képedet.

RÓBERT (viccesen) Ő volt a kedvencem.

MIRA (kíváncsian kiles)

RÓBERT (körülnéz) Most kell kimondanom: nem értek én már semmit.

MARIANNA Róbert, nekem is el kell mondanom hát: én sem értek már semmit.

ROZÁLIA Mert buták vagytok.

MARIANNA Mert te aztán azzal a kommunista bűbáj fejjel érted, hogy mi folyik itt!

ROZÁLIA Elsőként is: nincs kommenista fejem. Másodikként: bűbáj fejem sincsen. Harmadjára: menj ám a jó nagyanyád zsíros púpjára, te szemtelen!

RÓBERT Teljesen szétestem. Elcsesztem. Elbaltáztam...

ROZÁLIA Te is fejezd be a rinyát! Elmondom, mi is a nagy helyzet: Róbertke élt, éldegélt, aztán fölnőtt lett, megijedt, apukából hirtelen a konkurens művész lett, még az is kiderült, hogy jobb és nagyobb aktor, anyuka persze a kicsi fijjacskáját gyámolította továbbra is, míg jól meg nem halt a szerencsétlen, de jött a Vera, a nő, a szerelem, az otthon, de az apuka akkor is ott királykodott a fölnőtt

Robika fölött, ledönthetetlenül ülte meg a trónt, és hijába minden, Róbertet csak ez érdekelte, míg a híres apa meg nem hódta magát, hirtelen, szónélkül, búcsú nélkül, és itt maradt a kétség, hogy mit is mondana most az apa, a mester, a kihívott vetélytárs, mert válasz az nincs, maradt a kétség meg az újkori depresszió, jaj, de utálok én ezt a szót, ami manapság már oly gyakori, mint lánykoromban az elvtársazás, de leszarom ám én, de akkora nagy ívben, hiszen ez az álkeservben megfulladó töketlen fecske nem az én saram, mert arra mink már rájöttünk közösen, hogy a Vera a mi feladatunk, azt a lányt kell itt tartani boldogságban, úgyhogy szedd össze magad, Róbert, varázsold elő azt a híres jókedvet, mert akárhogy is szépítjük, neked a Vera a legfontosabb mostan, felejtse el a múltat, zárd le iziben a nyavalygást, és legyél végre igazi fölnőtt, ne csak amolyan gyurmaember!

MARIANNA (csend) Azta!
ROZÁLIA Mondókában is tudom, akarod hallani?
MARIANNA (legyint)
ROZÁLIA (Róbertnek) Na? Igazam van-e?
RÓBERT (csend) Igen. Igazad van. Mindenben igazad van.
ROZÁLIA Na szép! Két év rinya után egy perc alatt meglett a válasz. Férfiak!

(Vera eddig nagyon figyelt, most hirtelen megböki Mirát, és a fülébe suttogva készletti tolmácsolásra a szellemet. Róbert nem hallja Verát, nem is veszi észre.)

VERA (suttogva) Kérdezd meg, hogy szeret-e még!
MIRA (Verának) Mit kérdezzek, drágám?

MIRA (Rozáliának) Engess már el!
ROZÁLIA (elrángatja Verát) Mit markolászod?
VERA Véletlen volt.
RÓBERT Elment. Fogalmam sincs, hol keressem.
ROZÁLIA Róbert öcsém, legyél egyszer ebben a bűdös életben egy kicsikét markosabb férfi, könnyörgöm! Ha másért nem, legalább az én kedvemért.
RÓBERT Tudod mit? Leszek! (felugrik) Visszahozom. A világ végéről is!

(Róbert elrohan.)

VERA Tényleg értem rohant el?
ROZÁLIA (nevet) Érted. Mit mondtál, hová mész?
VERA Mit szoktak ilyenkor? Az anyámhoz.
ROZÁLIA Tipikus. Ugyanakkor logikus is.
MARIANNA Kézenfekvő.
MIRA Így igaz.
VERA (megöleli Mirát) Hihetetlenek vagytok.
MIRA (lerázza magáról) Hiszen közénk tartozol. De a mellyemet többet ne tapogasd!
VERA Bocsi. (csend) Ja, amúgy...! (bemutatkozik) Vera.
MIRA Mért mondod? Ja...! (vonakodva kezét nyújt) Mira. Corthy Mira. Színművész.
ROZÁLIA Az ám, színművész! A némafilm színtelen művésze. Én a Rozi vagyok. Süle Rozália.
MARIANNA (kezét nyújt) Gálné Nagy Marianna.
ROZÁLIA Hagyd már el a Gálnét!
MARIANNA Ez a nevem. Pont.
ROZÁLIA Ponty, ja ám, annyi eszed is van, nem több.
MIRA (sóhaj) Ám legyen! A születési nevem Wüsztner Ilona. Egykori tanítónő, majd hírneves filmsztár.

VERA (csodálkozva) Mi? Az a Wüsztner, aki ki van írva a házra?

MIRA Jóapám és jóanyám építtette e házat, mely penzióként funkcionált. „A belváros szívében modern kényelemmel felszerelt otthon egyesek és családok számára. Elsőrangú konyha és ellátás. Központi fűtés, fürdő szobák, lift. Diner-Abonnement. Mérsékelt árak. Villamos megálló. Érintkezés magyar, német és esperanto nyelven. On parle francais. English spoken.”

ROZÁLIA (csodálkozva) Ilona? Sose mondtad, te boszorkány.

MIRA Sohse kérdezted.

ROZÁLIA Apád építtette ezt a házat?

MIRA Anyám inkább. S ezt a lakot pedig nékem. Öt évig az otthonom volt. Majd várt rám évekig, évtizedekig üresen, magányosan. Hittem, hogy színésznő lesz belőlem. Aztán feladtam álmaimat, inkább a vagyont, a csillogást választottam. Amiből lettem aztán szövet, selyem és egyéb méteráru nagykereskedő. Utáltam azt az öreg, magányos életemet! (körülnéz) Hiába várt rám, sosem tértem vissza már ide.

ROZÁLIA Aztán a háború után apám s anyám beköltözött vélem.

MIRA (sóhaj) Rég volt, szép volt.

VERA (Rozáliának) Te is itt éltél?

MARIANNA Híres divatmodellje volt a kommunizmusnak.

ROZÁLIA (Mariannak) Maradj már! (Verának) Addig éltem itt, míg férjhez nem mentem. Aztán költöztünk Csepelre. Később. Kicsit később.

MIRA A Kázmérral.

ROZÁLIA Ne mondd a nevét! Sose mondd!

MARIANNA (Verának) Elég pipa rá. A Kázmérra.

ROZÁLIA Hogy baszná szemén a jóanyját az a faszláda!

VERA (Mariannak) Te is?

ROZÁLIA Az ország elsőszámú rúdugrójával, a Gál Gyulával virgonckodtak itt, míg a Bokros Péter le nem csapta a kezéről.

MARIANNA (dühös)

VERA A férjed rúdugró volt... (felnevet) és homoszexuális?

MARIANNA (sírva) Akkor még nem tudta.

ROZÁLIA Az a buzernyák? Hogyne tudta volna!

MARIANNA Boldogok voltunk. Igenis, boldogok voltunk.

ROZÁLIA Négy évig. Az ám a valami!

MARIANNA (sír) Igen, csak négy év. De az olyan gyönyörű négy év volt, hogy annak a boldogságnak a boldogtalanságába haltam bele húsz évvel később.

VERA (oldja a feszültséget) Most, hogy jól megismertük egymást, mi legyen velem?

MIRA Édes bogaram, Róbert hamarost visszaódalog, a karjaiba veted magad, visszarendezkedtek, s éltek boldogságban, míg meg nem hal.

VERA (leül, körülnéz) Itt akarok élni! Annyira jó... (felpattan) Nem tudtok láthatatlanná tenni?

MIRA Leányom, túl sokat képzelsz. Itt diskurál három szellemlánnyal, de az nem elég ám, még láthatatlanná is válna a kis kácsa!

VERA Úgy meghallgatnám, mit mond, amikor őszinte!

MARIANNA Ki tudja rávenni, hogy megnyíljon a lelkében? (bizonytalanul) Ki?

VERA (leroskad a székre) Szeretem ezt a szemétládát! Miért van ez?

MIRA A szívnek nem parancsolhat az ész. Nincs reá magyarázat.

ROZÁLIA Ne adjon tanácsot, ki csak pénzért ment bele a szerelmekbe!

MARIANNA (csend) Szerintem tudunk láthatatlanná tenni.

VERA (már indult volna) Tessék?

MARIANNA Úgy érzem.

MIRA Sohse próbáltuk.

VERA Lehetséges?

MIRA Nincsenek szellem szabályok, az tény. Ha erre lennél kíváncsi!

ROZÁLIA Eridj pálinkáért, utána majd szellemítünk!

VERA (viccesen) Komcsi?

ROZÁLIA (elkomorul) Milyen komcsi? Milyen komcsi?

VERA (megijed) Komolyan... azt akartam mondani, hogy komolyan... de mi így szoktuk... viccesen: koooomcsiii?

ROZÁLIA Utálom a vicceket.

(Vera elrohan. A három szellem idegesen várakozik.)

ROZÁLIA (Mariannak) Öregapám csöcsére, mit ígéretsz képtelenségeket?

MARIANNA (megvonja a vállát) Milyen érzés egyfolytában ilyen rondán beszélni?

ROZÁLIA Megpróbálnád, ugye?

MARIANNA Nem. Azt nem.

ROZÁLIA (csend) Hanem?

MARIANNA (terel) Tényleg te voltál az ötforintoson?

ROZÁLIA Én hát! Mindenhol az én képem virított. Még a sztalinvárosi vasútállomás falán is. De mit próbálnál ki?

MARIANNA Semmit... (nagy levegőt vesz) Izé... mindegy.

ROZÁLIA Mondd már, anyám!

MARIANNA (fülébe súg valamit)

ROZÁLIA (nevetve) Ülj neki, azt' uccu!

MARIANNA Nem merem.

ROZÁLIA Ne nyavalyogj itt nékem!

(Rozália megfogja Marianna kezét, és erővel leülteti az asztalhoz. Marianna nagyon lassan ellazul, majd előbb finoman, később egyre erősebben eljártssza a Harry és Sally orgazmusos jelenetét. A végén ernyedten nyúlik el az asztalon.)

MIRA Mit tettél ezzel a leánykával, te kéjszívár boszorkány?

ROZÁLIA Végre kiadta.

MARIANNA (mosolyogva) Mekkora egy liba vagyok!

ROZÁLIA Mert?

MARIANNA Hogy lemondtam erről, míg éltem. Elmentem Hévízre, egyedül. Töltöttem egy pohár pezsgőt magamnak, koccintottam az üveggel, aztán a '83-as újévet egyedül kezdtem meg. És a következőt is, meg a következőt is, meg az azután következőt is... Az összeset.

MIRA És sosem jött a herceged Szilveszter éjszakáján, hogy a karjaiba zárjon.

MARIANNA Sosem. Lemondtam az összes Harryről, miközben az enyém a Bokros Pétert szorongatta. (megvonja a vállát) Letojom.

(Jön vissza Vera.)

ROZÁLIA Na végre! Megpicsásodott közben a barátnéd.

MARIANNA De jó is volt!

VERA (nem érti) Mi van?

MIRA Készüljünk, édeseim!

ROZÁLIA Mennyit hoztál?

VERA Öt üveggel.

ROZÁLIA Azzal megölöd, te gyilok!

MIRA Majd beosztjuk.

VERA (lelkesen) Akkor? Megpróbáljuk?

MIRA Nem kéne tán!

VERA Megígértétek.

MARIANNA Így igaz. (megragadja Vera kezét) Gyere!

(Marianna megrángatja Verát, a homlokára üt kétszer, megfor-
gatja, majd egészen közelről mélyen a szemébe néz.)

VERA (csend) Na? Jobb vagy, mint a Gyurcsok mes-
ter?

(Vera nem lett láthatatlan.)

MARIANNA (bizonytalanul) Úgy látom... Sikerült.

ROZÁLIA Én látlak.

MARIANNA Mert mi látjuk, jaj, de értetlen tudsz lenni!

MIRA Mindenesetre bújj megém ismét!

(Visszamennek a képekre, Vera Mira mögé bújjik el. Várnak.)

VERA (Mirának) És hogy lettél te Corthy Mira?

MIRA Bárdos Arthur keresztelt azzá. A mesterem.

VERA Ő is volt a férjed?

MIRA Dehogy! Miket képzelsz te rólam?

VERA Hogy csak a gazdagság után rohantál világ-
életedben.

MIRA Ugyan! (csend) Lehet, hogy úgy volt. Minde-
nikünk elrontotta valahol.

MARIANNA Én halálig vágytam, hogy Gyula újra az én
Gyulám lesz.

MIRA Ki a tehetségét, ki a szépségét, ki a szen-
vedélyét pazarolta el! Hisz ami könnyen jön,
az könnyen megy...

ROZÁLIA Befogni a lepcsest!

MARIANNA Jön!

(Érkezik Róbert. Szomorúan leül egy székre.)

RÓBERT Kurva élet! (hosszú csend után) Nem talál-
tam. (csend) Kurva élet!

MARIANNA (Rozáliának) Nem szokott káromkodni.

ROZÁLIA (Mariannak) Te sem szoktál picsámkodni. Aztán megtanultad.

MARIANNA (duzzogva) Az más.

VERA (súgva Mirának) Szerinted lát?

MIRA Tudom is én? (Róbertnek) Hol kerested?

RÓBERT Mindenhol. Mindenkinél. Semmi.

ROZÁLIA Lelépett a lányka. Felejtse el!

RÓBERT (halkan) Nem tudom.

VERA (suttogva) Az apjáról beszéljete!

MARIANNA De mit?

RÓBERT Mit? Mit? Semmit.

MARIANNA (Mirának) Mira, kérlek!

MIRA Róbert, míg búskomorságodból ki nem lépsz, Verát nem...

ROZÁLIA (félbeszakítja) Na most lett elég ebből!
(Róbertnek) Idefigyelj, te bimbópöcs! Mondd el, mi bajod van apád halálával még két év után is, mert addig nem látod azt a lányt, míg ki nem hányod magadból ezt a búbánatos fost! Értve vagyok?

RÓBERT De ha egyszer nem tudom!

VERA (Mirának) A pálinka!

MIRA (kapcsol) Róbert, igyál egy kupicával, megkönnyíti a lelked!

ROZÁLIA (tölt Róbertnek)

RÓBERT Mi az?

ROZÁLIA Pályinka.

RÓBERT Nem kérek.

ROZÁLIA Iszol! Nincs apelláta.

RÓBERT (ijedten) Honnan van?

ROZÁLIA (tölt egy pohárba) Ne törődj te azzal, igyál!

RÓBERT (iszik) De tényleg, honnan van?

ROZÁLIA (tölt) Igyál!

RÓBERT (iszik)

VERA Mondd azt, hogy a Kiss nénitől.

MIRA A Kiss néni hozta.
RÓBERT Mikor?
ROZÁLIA (tölt) Igyál!
MARIANNA Nem lesz sok?
MIRA De, sok lesz.
RÓBERT (iszik) Sok lesz.
ROZÁLIA (tölt) Igyál!
RÓBERT (rosszul van) Nem bírom! Rosszul vagyok.
ROZÁLIA (Verának) Bírja?
VERA (bólint)
ROZÁLIA Igyál!
RÓBERT (iszik)

(A szellemek várnak. Róbert tényleg kezd rosszul lenni.)

VERA (ijedten) Hányni fog.
MARIANNA Fúj!

(Vera Róbert mögé szalad, hátulról átöleli a vállát, s megroppantja. Róbert hirtelen jobban lesz. Látja Verát, de nem hisz a szemének.)

RÓBERT (már lassabban beszél) Vera... Itt vagy?
VERA (Mira mögé bújlik) Ettől mindig elmúlik neki.
RÓBERT (keresi) Hol vagy? Vera... Gyere elő!
MIRA Nincs itt. Mesélj inkább édesapádról! Hallgatunk.
RÓBERT (csend)
MIRA Mesélj!
RÓBERT Nem tudok. Nincs miről. Nincs semmi.
ROZÁLIA Olyan nincs, hogy nincs!
RÓBERT De van. (iszik) De van.
VERA Gyűlölted? Szeretted?
MIRA (megismétli) Gyűlölted? Szeretted?
VERA (megsimogatja) Robi...

RÓBERT (csend) Nem akartam az apám fia lenni. Azt akartam, hogy ő legyen az apám..

MARIANNA (nem érti) Nem értem.

MIRA (mosolyog) A Bánóczi átok.

VERA Az mi?

MIRA Mindegyik az apja fölé kívánt kerekedni.

MARIANNA De most nem sikerült?

MIRA Most nem. Mert elkésett.

RÓBERT (zokog) Nem tudtam legyőzni. Én barom! Megpróbáltam pedig. Azokon a képeimen én voltam. Az én gondolataim, érzéseim, az én színeim. De nem jött el. Nem jött el arra a rohadt, elcseszett kiállításra. Mindig csak azt hallgattam tőle, hogy azok a maszatjaim, azok a gusztustalan színeim.. De sohasem látta őket. Sohasem nézte meg a képeimet. Ezért mindet átfestettem. Olyanra, amilyenek ő szerette volna. Olyanra, amilyen ő volt. Lekopíroztam, és azt hittem, ezzel majd elismer, megbecsül, megveregeti a vállam, és átölel: szép volt, fiam.

VERA (szorosan öleli Róbertet)

MIRA (megsimogatja Róbertet) De ő nem ezt akarta.

RÓBERT (fájdalmasan) Hiányzik az apám..

(A többiek is ráborulnak Róbertre. Vera Róbert elé áll. Némán eltáncol egy koreográfiát, amit a csoporttal tanult. Közben szuszog, topog. Róbert a részegség és az álom előtti bódultságában nézi a lányt, s persze nem érti az egészet.)

RÓBERT Szép vagy..

(Sötét.)

(A három szellem a képek előtt sündörög, Vera nagy lendülettel terít. Róbert jön be álmos, másnapos fejjel.)

RÓBERT Szia.
VERA Szia. Mindjárt ebéd. Átöltözöl?
RÓBERT (leül) Ne haragudj!
VERA Nem haragszom. (a szellemeknek) Ti nem esztek, ugye?
RÓBERT (meghökken) Megismerkedtetek?
VERA Ha már együtt élünk! Na, eredj, öltözz át! És zuhanyozz le! (viccesen) Részeg disznó.
RÓBERT (feláll) Nem tudod, hol vannak a festékek?
VERA Levittem a cuccaidat a Csabibak.
RÓBERT Az ki?
VERA A földszinten lakik. Kamasz, mamlasz srác. Festeget. Majd visszakérem.
RÓBERT Aha. (csend) Nem kell, veszek újakat.
VERA (megáll) Színeseket?
RÓBERT (nevetve) Színeseket.
VERA Szeretem a maszataidat.
RÓBERT Akkor ezt megbeszéltük. (csend) Maradsz velem?
VERA Mert?
RÓBERT Nem tudom... Mert elég szemét voltam.
VERA Ez az otthonunk, nem?
RÓBERT (a szellemekre néz) Ez.

(Róbert kimegy. Vera a szellemek nyakába ugrik.)

ROZÁLIA Ne nyálazz össze, te cuna!
MIRA Mondtam, hogy megoldódik, ugye?
VERA Ja. Kár, hogy úgy sikerült, mint valami giccses halivúdi film fináléja, de leszárom. Olyan boldog vagyok!
MARIANNA Mindjárt sírok.
ROZÁLIA Az kéne még!

MIRA (csend) Vélünk mi lesz?
VERA (lelkesen) Maradtok velünk, ugye?
MIRA Hiszen a célunk elértük. Ránk nincs már szükség.
ROZÁLIA (szomorúan) Nincs?
MARIANNA Itt maradtok, ugye? Akkor mi végeztünk, nem? Viszlát, Váci utca!
MIRA (körülnéz) Szerettem itt. Öröm nékem, hogy itt vehetek búcsút ettől a léttől. Ifjan, boldogan, az otthonomban. Kár, hogy... (legyint) Kár...
VERA Mi?
MIRA A színek. Azok hiányzottak csak. Azok hiányoznak majd. De olyan nagyon!

(Rozália félrevonult, senki sem vette észre, csak most, mikor megszólal.)

ROZÁLIA Bordó üngben jött, nagy, lila petyekkel díszítve. Mélyzöld szövetnadrágjából kifénylett a sárga cipője. Kezében egy nagy csokor pipacssal állt meg az ajtóban, a gyár melletti mezőn szedte a bitang. Jössz-e táncolni, babám? Mindig így szólított. Ledobtam a kötényemet, úgy álltam be egyből a lavórba. Észre se vettem, az ajtót nyitással hagytam. Több se kellett neki! Úgy, ahogy álltam, vízesen, szappanyosan, úgy ölelt magához, markolta a mellyemet, valagamat, combomat, csúnyámat. Nem mentünk aznap este táncolni. De úgy meg lettem én rakva, mint még senki a Váci utcában, se előtte, se azóta! Ilyen volt ez a Kázmér. Elegáns is, gavallér is, vadállat is. Kidisszidált. Hívott, hogy menjek. Nélkülem nem akart. Hitegettem, hogy majd... Ma sem tudom, várt-e rám. Jó volna, ha így

volna! Maradtam a Népköztársaság szépe. Lehettem volna pedig csak az övé... Hiányzik az a bordó üng. A nagy, lila pöttyeivel egyetemben...

MARIANNA (könnyezve) Ugye, hogy te is? Ugye?

(Marianna megöleli Rozáliát, aki nem löki el magától.)

ROZÁLIA (összeszedi magát) Kár volt kommunista pircsává lennem! De mindegy, visszacsinálni már nem tudom. (többieknek) Megyünk? Maradunk?

MIRA Tán ha színekbe öltöznénk, maradhatnánk!

MARIANNA Lehet olyat?

ROZÁLIA (kijavítaná) Olyat... Ja, úgy mondtad. Mi van?

(Jön vissza Róbert. Elegánsan felöltözve ül le az asztalhoz, ami közben megtelt színesebbnél színesebb, ínycsiklandozó étellel. Róbert szed magának, és élvezettel enni kezd. Vera szerelmesen nézi.)

RÓBERT (eszik) Finom.

VERA (nevetve) Kisbogyó...

RÓBERT (nevetve) Ezt ne, lécci!

VERA Robi. Robi...

RÓBERT (vidáman eszik)

VERA (szerelmesen néz)

(Mindeközben a szellemek levetik szürkés-fehér ruháikat, és átfestik színesre magukat. A szoba színesben pompázik. S az ablakon becsillan a napfény, lelátni a Váci utca pezsgő, hófedte életére.)

(Sötét.)

(Függöny.)

Budapest, 2019.

CORTHY MIRA (1891-1955)

A Váci utca 40-ben 1912-ben nyílt meg a Wüsztner Pensió. A tulajdonos család gyereke, az ekkor 21. életévét taposó fiatalka leányuk, Ilona, ki a Vadász utcai polgári leányiskolában tanított, a harmadik emelet 13. számú lakásába költözött. Ám a hétköznapi szürkeségéből egyszer csak elege lett, gondolt egyet, s színésznőnek állt. Bárdos Arthur felfedezettjeként a Renaissance Színház társulatának tagja lett, majd nemsokára beszipantotta a filmek világa, s néhány évig az ország egyik legnépszerűbb sztárja lett Corthy Mira néven, s elkerült a Váci utcai kedves lakásából, ahol élete legboldogabb öt évét töltötte. 26 éves volt, mikor 1917-ben kiköltözött a lakásból.

SÜLE ROZÁLIA (1933-1982)

A háború okozta sebektől vérző Budapest rommá bombázott belvárosába, a Váci utca 40. harmadik emeletére költözött a családjával tizenéves kislányként Rozália. A nincstelenség évei után a konszolidálódó élet vörösre váltott, s a párt Rozália segítségére (is) sietett, hiszen modell-hivatást és férjet is kiutalt számára a kommenista városvezetés, így boldog ifjúként költözött Csepelre férjével. A boldogság elillant, ahogy az ifjú férj is, aki forradalmi hevületében átlépte a határt, s maga mögött hagyta a hazát és házat, benne a Népköztársaság aktuális szépségével, Rozival. Amíg élt, anyjától sokszor hallgatta, hogy miért is kellett elköltözni a Váci utca nyugalomból a gyárak zajától hangos Csepelre? 22 éves volt, mikor 1955-ben kiköltözött a lakásból.

GÁLNÉ NAGY MARIANNA (1958-2005)

1978-ban, ifjú házasként költözött a Váci utca 40. harmadik emeleti lakásába Marianna. Férje, az olimpikon ifj. Gál Gyula hazájáért tett dicső tettei jutalmaként kapta a kiutalt lakást, így a fiatal pár boldogságának semmi sem szabhatott határt. Idillinek tűnő kapcsolatuknak négy év múlva egy kellemetlen in flagranti vetett véget, amikor Marianna egy tavaszi szerdai napon korábban érkezett haza a tanácsházáról, s meglehetősen megbotránkoztató pozitúrában találta férjét és a népszerű táncdalénekest, Bokros Pétert. Marianna számára végre érthetővé vált a ház földszintjén található Pepita Oroszlán étterem fura közönségének színessége, így a vonzódás és házasság is véget ért, Marianna továbbköltözött egy kerülettel, s hátralevő rövid életében embergyűlölettel teli magányában élte életét. 24 éves volt, mikor 1982-ben kiköltözött a lakásból.

BÁNÓCZI RÓBERT, KISBOGYÓ (1979-)

Festőművész, egy festőművész fia, unokája, dédunokája, két dudás egy családban, majd a fiú megtagadta apját és/vagy fordítva. Fiatal feleségével költözik az apjától megörökölt belvárosi lakásba, ahol önsanyargatással próbálja megszerveneni apjához fűződő hűvös kapcsolatának feldolgozatlanágát. Egzisztenciálisan és érzelmileg is mélyre süllyed, a lelki válságból szerelme és a lakás három szelleme segíti kimenekülni.

VERA (1988-)

Róbert majd' egyévtizeddel fiatalabb felesége. Rajongóból lett házastárs. A művészetekkel csak távolról kacérkodó fiatal lány a néptáncban lelte meg azt a tisztaságot, ami rá olyannyira jellemző. Őszinteségével, szeretetével megoldhatatlannak tűnő helyzet elé állítja mizantróp férjét. Már-már veszni látszik minden, amikor a szeretet végül győz, s Verának igaza lesz: a boldogság mindenekelőtt!

NE NEVEZD EZT TÚL BONYOLULTNAK

Néha túl nagyot tévedünk.
Színekből álmodott életünk
Túl bonyolult.

Felhők az égen,
Madarak az ébredő réten.
Keresed a szép szavakat néha,
De néhány rím annyira béna!

Elmondanád, amit szavakkal senki nem mondott még el.
Megmutatnád, amit nem lehet, csak giccses nyáresti éjjel.
De ez nem te vagy.
Mert nem szárnyalsz a tengeren hullámzó fodros habokban.
Te csak azt tudod, amit más is, a szürke hétköznapiakban:
Szeretve szeretsz, ilyen egyszerű a képlet.
És ettől olyan szép, olyan szép ez az élet.

Míg felkel a nap,
Addig vársz rám a hídon túl.
Álomarcod a hajnali fényben
Ajándék nekem, pedig nem is ezt kértem.

Elmondanád, amit szavakkal senki nem mondott még el.
Megmutatnád, amit nem lehet, csak giccses nyáresti éjjel.
De ez nem te vagy.
Mert nem szárnyalsz a tengeren, a tengeren, a tengeren...

Mondd azt, hogy az életünk végtelen!
Mondd azt, hogy így kellesz, kedvesem!
A színekben pompázó szirmok lehullnak,
Ne nevezd ezt nekem túl bonyolultnak!